

RESURSDEPARTEMENTET

1993-10-14

DNR

M92/1706/4 (slutligt)

ÖVERKLAGANDE I FRÅGA OM NATURRESERVATEN DREVFJÄLLEN, STÄDJAN-
NIPFJÄLLET OCH LÅNGFJÄLLET I KOPPARBERGS LÄN

Genom beslut den 20 januari 1992 beslutande Länsstyrelsen i
Kopparbergs län att inrätta naturreservaten Drevfjället, Städjan

-Nipfjället och Långfjället i Kopparbergs län.

Ändamålet med reservaten skall vara att för framtiden bevara de olika naturtypernas ekosystem och naturliga processer samt landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd. Ändamålet är även att - i den mån det inte strider mot bevarandeintresset - ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur. Jakt och fiske får ske med beaktande av naturreservatens syfte och bestämmelser.

Inom reservaten gäller förbud att bl.a. uppföra helt ny byggnad eller anläggning och att anlägga väg. I stället för nedbrunnen byggnad får ny byggnad uppföras väsentligen liknande den nedbrunna. Inom Stadjan-Nipfjället och Långfjällets naturreservat gäller förbud att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra helt ny byggnad eller anläggning (exempelvis stängsel) för renskötselns behov.

Inom reservaten gäller förbud att fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällen eller vidta någon skogsvårdsåtgärd. Inom vissa angivna områden gäller förbud att utan länsstyrelsens tillstånd vidta de angivna skogsbruksåtgärderna. Utan hinder av skogbruksförbudet får inom naturreservaten Stadjan-Nipfjället och Långfjället uttag av virke och ved ske till det behov som finns för på platsen befintliga byggnader (husbehovsuttag). Inom dessa reservat gäller också förbud för sameby eller medlem i sameby att utan samråd med länsstyrelsen vidta de angivna skogsbruksåtgärderna. Uttag av björkved får dock ske utan samråd vid uppgörande av eld i området. - Inom naturreservatet Drevfjällen får husbehovsuttag ske inom vissa angivna områden. Samråd skall dock ske med länsstyrelsen före uttag av virke samt uttag av annan ved än björk.

Inom naturreservatet Stadjan-Nipfjället och för naturreservatet Långfjället inom de områden som inte omfattas av terrängkörningsförbud enligt terrängkörningslagen (1975:1313) gäller också förbud att köra i terräng med motordrivet fordon med undantag av att älgdragare av typ järnhäst får användas i direkt samband med uttransport av fälld älg samt att terrängskoter får framföras på snötäckt mark på därtill avsedda leder. Vidare får ägare eller nyttjare av fritidshus eller fäbod belägna inom naturreservaten från närmaste väg eller skoterled framföra terrängskoter på snötäckt mark till och från fritidshuset eller fäboden. Körning får också ske i direkt samband med renskötsel. Från förbuden gäller undantag också för körning i samband med polis, tull- och räddningsverksamhet. Inom naturreservatet Drevfjällen gäller förbud att köra på barmark i terräng med motordrivet fordon med undantag av att älgdragare får användas. Barmarkskörning är också tillåten vid körning med traktor mellan Drevdagen och Lekåsens fäbod och samt mellan Gördalen och Drevsjösättern i samband med skötseln av berörda fastigheter.

Naturreservatet Drevfjällen omfattar ca 32.800 ha. Området rymmer enligt länsstyrelsens beslut länets största urskogsområde. Reservatet omfattar en 35 km lång sträcka av gränslandet mot Norge mellan Flötningen-Drevdalen i norr och Gördalen i söder. Drevfjällen har till vissa delar tidigare skyddats genom ett förordnande om landskapsbildsskydd som genom det nu aktuella beslutet upphävs när detta beslut vinner laga kraft. Drevfjällsområdet har åsatts högsta naturvärde i såväl våtmarksinventering som urskogsinventering. Området rymmer

länets största sammanhängande urskogsområde. Inom Drevfjällets naturreservat gäller förbud att utan länsstyrelsens tillstånd bedriva renskötsel.

Städjan-Nipfjällets naturreservat omfattar ca 22.000 ha. Städjan-Nipfjället har år 1966 skyddats genom ett förordnande om landskapsbildsskydd och år 1973 beslutades ett naturreservat med bestämmelser som endast gäller allmänheten. Länsstyrelsen anför att stora delar av området utgörs av fjällurskog av högssta klass i urskogsinventeringen. Området rymmer mycket kända och välbesökta fjäll samt stora urskogspräglade områden.

Långfjällets naturreservat omfattar ca 69.000 ha. Länsstyrelsen anför att området rymmer stora arealer urskog och myr samt välbesökta fjäll, det senare i synnerhet i anslutning till Grövelsjöns fjällstation och södra Kungsleden. Tillsammans med Rogenområdet i Jämtlands län och Femundsmarka i Norge utgör området ett nyckelområde för uttolkningen av inlandsisens avsmältning i fjällområdet. Långfjället har år 1966 skyddats genom ett förordnande om landskapsbildsskydd. År 1973 beslutades ett naturreservat med bestämmelser som endast gäller allmänheten.

Länsstyrelsen anför att för att trygga ändamålet med reservaten är det särskilt motiverat med föreskrifter som innebär förbud mot skogsbruk eller ändrad markanvändning.

Älvdalens kommun och Idre Sameby har överklagat samtliga beslut.

Kommunen har i en skrivelse en 30 juni 1993 gett in en "Gemensam deklaration om Älvdalens kommuns fjällvärld" undertecknad av Älvdalens kommun, Idre sameby, Statens naturvårdsverk, Domän AB samt Länsstyrelsen i Kopparbergs län och Länsstyrelsen i Jämtlands län.

I deklarationen anförs såvitt nu är i fråga att reservatsbeslutet bör upphävas för dendel av Hammaråsen inom Städjan-Nipfjället som omfattas av fördjupad översiktsplan i syfte att möjliggöra utbyggnad av en vinterturismanläggning. Utbyggnaden får ske efter detaljplaneläggning. I de områden i Grövlans dalgång (Långfjället) och vid Fjätervålen (Städjan-Nipfjället) som angetts i ett förslag till översiktsplan bör föreskriften A1a i reservatsbesluten mildras beträffande byggande av släpliftar och nedfarter och endast utgöra dispensabelt förbud för att möjliggöra utveckling av befintliga vinterturismanläggningar. Utbyggnad får ske efter dispensförfarande. I Långfjället och Städjan-Nipfjället bör föreskriften A1b (uppförande av helt ny byggnad eller anläggning för renskötselns behov) mildras och endast avse samrådsplikt i likhet med föreskriften A10d. I deklarationen anförs vidare att länsstyrelsens beslut om naturreservat för Långfjället, Städjan-Nipfjället och Drevfjällen bör i övrigt fastställas. Parterna, var för sig, återtar i deklarationen de yttranden och besvär som tidigare inlämnats till regeringen.

har överklagat länsstyrelsens beslut att inträtta Drevfjällens naturreservat, i synnerhet ändringen av kronparklinjen över skiftet Ljördalen 5:1. Hon har bl.a. invändningar mot förbudet att ta ved.

Länsstyrelsen har den 27 april och den 4 september 1992 samt

den 24 februari och den 1 oktober 1993 yttrat sig i ärendet.

Länsstyrelsen avstyrker bifall till överklagande och anför att ägen en långsmal fastighet som i den västra delen av Gördalen berörs av naturreservatet. Undantag för vedhuggning bör enligt länsstyrelsens uppfattning endast gälla för avsides belägna fäbodställen eller liknande. För den aktuella fastigheten bör ett sådant undantag därför inte medges. På den aktuella fastigheten gäller enligt reservatsbeslutet förbud att utan länsstyrelsens tillstånd avverka skog. Den delen av fastigheten som berörs ligger mer än 780 m.ö.h och skogen utgörs i princip av fjällskogsimpediment. Den ekonomiska skada som klaganden kan lida av reservatsbeslutet bör därför inte betraktas som så stor att inlösen bör ske.

har överklagat för egen del och såsom ombud för och yrkar i första hand att länsstyrelsens beslut upphävs. I andra hand yrkas att bestämmelserna för reservatet Drevfjällen ändras så att föreskriften Ala (nybyggnadsförbud) utgår eller görs dispensabla i sin helhet, samt att föreskrifterna A10a (skogsbruksförbud) och A10b (dispensabelt skogsbruksförbud) ändras så att de utgår eller görs dispensabla i sin helhet. Vidare anför att en omfattande fäboddrift förekommit vid samtliga fäbodar inom området där både vedhuggning och uttag av virke till fastigheterna förekommit utan att naturvårderna försämrats. Länsstyrelsen försvårar enligt klagandena genom sitt beslut helt onödigtvis för de enskilda markägarna inom området utan att man får några egentliga fördelar ur naturvårdssynpunkt.

yrkar beträffande naturreservatet Drevfjällen rätt för fastighetsdelägare i Ljördalen 19:2 att hugga husbehovsved. Vidare yrkas att älgtransport får ske med lätt traktor mellan Domänverksstugan vid Drevsjöns norra del till Gördalsvägen. I överklagandet ifrågasätts om ved skall köras över fjället från Gördalen och vem skall i så fall bekosta inköp och transport. Jaktmarken ligger ca 8 km från väg och transport av fällda älgar har tidigare skett med lätt traktor och boggiesläp.

yrkar beträffande naturreservatet Drevfjällen att föreskriften 10b för hans fastighet beträffande ved och virke för husbehov ändras till de under 10c med undantag av att uttag av ved för husbehov inte specificeras till visst trädslag.

, dödsboet efter genom sitt ombud , , , , , , , , och har överklagat länsstyrelsens beslut att inrätta naturreservatet Drevfjällen och anför att de avvisar flera reservatsbildningar än de som redan finns. I överklagandet berör frågor beträffande bl.a. uttransport av fälld älg och vedhuggning.

och åberopar arrendekontrakt med Domänverket och yrkar i första hand att länsstyrelsens beslut om att inrätta Stadjan-Nipfjällets resp. Långfjällets naturreservat upphävs. I andra hand yrkas att ved skall få tas på den mark där

jakten bedrivs samt att ved får transporteras inom området från lämpliga vedtag till vedfattiga pass. Dessa transporter kan skonsammast ske med snöskoter på snötäckt mark. Vidare yrkas att siktröjning på älgpass skall vara tillåten. Klagandena yrkar också att uttransport av fällda älgar bör få ske med alla slags lätta motorredskap och motorfordon. Även de lättaste typerna av jordbrukstraktorer bör tillåtas.

överklagar beslutet att inrätta naturreservatet Långfjället såvitt avser uttag av ved och husbehovsvirke på fastigheten Fjättdalen 12:1. Han anför att det är ologiskt att det är tillåtet att ta ved på fäbodstället men inte på stamfastigheten där klaganden bor.

yrkar att Härjåsättern skall behandlas lika vad avser uttag av ved som de närliggande fäbodvallarna. anför att han i Härjåsätterns fäbod har en stuga på mark som han arrenderar av Domänverket. Markfrågan är under utredning.

Länsstyrelsen anför att undantag för vedhuggning bör gälla endast för avsides belägna fäbodställen och liknande. Klagandenas fastigheter Ljördalen 19:2 och 19:4 uppfyller dessa kriterier. Länsstyrelsen tillstyrker överklagandet i detta avseende och föreslår att för naturreservatet Drevfjällen föreskriften A10c skall gälla för fastigheterna Ljördalen 19:2 - 19:7,. Härjåsättern får enligt länsstyrelsens mening också uppfylla de angivna kriterierna. Länsstyrelsen tillstyrker överklagandet och föreslår att föreskriften A10c skall gälla för den del av fastigheterna Storbo 22:7 och 24:5 som markerats med vågrät skraffering på en till yttrandet fogad karta. Staten blir såsom markägare därmed inte förhindrad av reservatsbeslutet att upplåta rätt till vedtäkt för fäboden. Länsstyrelsen anför vidare att vad däremot avser den i m.fl. skrivelse beskrivna vedhuggningen i naturreservatet Drevfjällen avser vedhuggning för uttransport till åretruntbostäder. En sådan verksamhet kan enligt länsstyrelsen mening inte anses vara förenlig med ändamålet med reservatet. Vidare anføres att överklagandet beträffande nybyggnad bör avslås med hänvisning till vad länsstyrelsen anfört i reservatsbeslutet.

Beträffande uttransport av fälld älg anför länsstyrelsen att det är angeläget att undvika markskador och spår i terrängen till följd av terrängkörning. Det är dock svårt att utforma föreskrifter som samtidigt tillgodoser de klagandes önskemål. Med anledning av överklagandet föreslår länsstyrelsen att föreskriften A11b i beslutet om Drevfjällens naturreservat bör kompletteras med texten "Uttransport av fälld älg med motorfordon får i övrigt ej ske utan länsstyrelsens tillstånd". Vidare föreslås att föreskriften A11b i besluten för naturreservaten Stadjan-Nipfjället och Långfjället får ett tillägg med följande lydelse: "På snötäckt mark får uttransport av fälld älg även ske med terrängskoter. Uttransport av fälld älg med motorfordon får i övrigt ej ske utan länsstyrelsens tillstånd". Överklagandet i övrigt bör enligt länsstyrelsens mening avslås.

Beträffande veduttag bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna för allmänheten beträffande eldning till stor del tillgodoser även det behov av ved som finns för jakten. Det är mycket angeläget att torrträd, högstubbar och liknande inte sågas upp till

ved med hänsyn till önskemålet från naturvårdssynpunkt att bevara grov död ved i skogsområdena. Däremot bör mindre uttag av björkved enligt länsstyrelsen kunna ske i anslutning till älgpass. Befintliga älgpass bör även kunna underhållas genom röjning av klenare sly och kvistar. En ny föreskrift A10e (för Drevfjällen A10d) bör därför kunna införas med följande lydelse: "Utan hinder av punkt 10a och 10b får befintliga älgpass underhållas genom röjning av klenare sly och kvistar samt får uttag av björkved ske i anslutning till älgpass".

Länsstyrelsen tillstyrker ett uttag av ved och virke för hushov får ske på hela fastigheten Fjätdalen 12:1 och föreslår att föreskriften A10c skall gälla hela det område av fastigheten Fjätdalen 12:1 som berörs av naturreservatsbeslutet för Långfjället.

Länsstyrelsen anför att några terrängtransporter av ved bör inte ske i reservaten.

och yrkar genom sitt ombud förbundsjuristen att markägare och ortsboende fortsättningsvis skall kunna ta ved och virke för hushov inom naturreservatet, samt att markägare får upparbeta vindfällerna och utföra gallring som tidigare. Vidare bör markägare och ortsboende ges möjlighet att utöver vad som angetts i beslutet kunna ta sig fram med terränggående fordon, såväl sommar som vintertid inom reservatet.

Länsstyrelsen anför att enligt fastighetsförteckningen i ärendet anses staten äga berörda områden i Drevfjällsområdet. hävdar dock, bl.a. med stöd av äldre lagfartshandlingar, att de har bättre rätt till vissa områden. Domänverket har för statens räkning stämt i Mora tingsrätt och bl.a. yrkat att tingsrätten förklarar att inte har äganderätt till vissa avgränsade områden, bl.a. i det berörda naturreservatet. Om överklagandet tas upp till prövning bör noteras att i tidigare skrivelser i ärendet inte har tagit upp frågan om terrängkörning sommartid. Beträffande ved- och virkesuttag har undantag medgetts endast för avsides belägna fäbodställen och liknande. Såvitt känt disponerar inga byggnader i reservatet. Det i skrivelsen beskrivna uttaget av ved och virke avser huggning i reservatet för uttransport till andra ändamål. En sådan verksamhet kan enligt länsstyrelsens mening inte anses förenlig med ändamålet med reservatet.

Fuludalens Fiskeklubb har överklagat länsstyrelsens beslut och anför att klubben äger två fiskestugor belägna vid Södra Långsjön inom reservatet. Klubben har såsom fastighetsägare alltid använt den gamla vägen mellan Storbäcken och Lekåsen för transporter och borde få göra så även i fortsättningen.

Länsstyrelsen anför att fiskeklubben gör gällande att klubben äger två fiskestugor (före detta skogshuggarbaracker) som står på ofri grund utan arrendeavtal på statens mark vid Södra Långsjön inom Drevfjällens naturreservat. Någon egentlig väg finns inte i området och avtal, servitut eller liknande saknas för utfart. Barmarkskörningen får därmed inte ske utan särskilt tillstånd från länsstyrelsen, vilket gäller oberoende av det nu aktuella reservatsbeslutet. Eventuella materialtransporter till byggnaderna bör kunna ske med terrängskoter på snötäckt

mark utan större olägenhet för fiskeklubben. Om barmarkskörning behövs bör föreningen kunna ansöka om undantag från reservatsbestämmelserna. Överklagandet bör enligt länsstyrelsens mening avslås.

yrkar genom sitt ombud att samtliga föreskrifter undanröjs som beslutats såvitt avser områden för till fastigheten Idre 7:1 hörande rätt till vägundantag, vilka vägar avsattes vid storskifte. Yrkandet omfattar också att de av länsstyrelsen meddelade föreskrifterna undanröjs vad avser områden för sådana vägundantag på statens mark till vilka vägundantag klaganden såsom fastighetsägare i dag har nyttjanderätt eller servitut. yrkar således att de föreskrifter som berör färdselrätten på ifrågavarande väg som i dag nyttjas av fastighetsägaren upphävs. I andra hand yrkas att en reservatsföreskrift med följande lydelse beslutas: Körning får ske med traktor mellan Nipfjällsvägens slut och Ulandshögen i samband med skötseln av berörda fastigheter.

anför att Ulandshögens fäbod är en mycket gammal fäbod som utnyttjats under en lång följd av år. Både transport och förnödenheter och transporter för reparation och underhåll av fäboden har regelmässigt skett på den väg som leder fram till Ulandshögens fäbod. Transporter har i allt väsentligt skett med traktor. Vägsnittet är ca 3 km långt och sträcker sig från nuvarande landsvägsslut och fram till fäboden på det sätt som framgår av en till skrivelsen fogad karta. I första hand avses vägsnittet till Ulandshögens fäbod. Emellertid finns inom reservatet jämväl andra vid storskiftet undantagna vägar vilka i dag utnyttjas av fastighetsägaren och andra boende i området. Jämväl i dessa vägar har fastigheten Idre 7:1 andels- rätt, varför också yrkas att färdselrätten vad avser andra i dag utnyttjade vägar till fäbodar och andra områden viktiga för fastighetens nyttjande skall bevaras. Eftersom någon utredning inte verkställets av länsstyrelsen hemställer Karin Åkerblom att frågan om bevarande av färdselrätter på i dag befintliga vägunderlag återförvisas till länsstyrelsen för närmare utredning vad angår nyttjandet av vägundantagen och för utfärdande av mer nyanserade reservatsföreskrifter som innebär att färdselrätter bevaras på sådana vägunderlag där transporter sker i dag och som är av betydelse för fastigheternas nyttjande.

Länsstyrelsen anför att för barmarkskörning gäller generellt terrängkörningsförbud enligt terrängkörningslagen. De nämnda vägundantagen från storskiftet kan enligt länsstyrelsens bedömning normalt inte betraktas som väg i naturvårdslagens eller terrängkörningslagens mening, eftersom de aktuella vägarna i stort inte kommit till utförande i fjällområdet. De fåtaliga transporter till gamla fäbodställen som behöver genomföras under barmarksperioden bör kunna hanteras genom generös dispensgivning. Härutöver har länsstyrelsen i ett fåtal fall skrivit in i besluten att vissa frekvent utnyttjade enklare traktorvägar får nyttjas för nyttotransporter. Länsstyrelsen anser i första hand att överklagandet bör avslås och i andra hand att reservatsbeslutet bör ändras vad gäller sträckan mellan Nipfjällsvägens slut och Ulandshögen i enlighet med formuleringarna i Drevfjällsbeslutet angående traktorvägen mellan Drevdagen och Lekåsen. Något skäl för ytterligare lättnader i terrängkörningsbestämmelserna finns enligt länsstyrelsen inte beträffande andra vägundantag vid storskiftet.

Länsstyrelsen anför att Stiftelsen Idre Fjäll har anlagt ett antal leder och spår i den del av Städdjan-Nipfjällens naturreservat som ligger i anslutning till stiftelsens turistanläggning. Frågan om att upphäva gällande restriktioner i det aktuella området har tidigare prövats av regeringen (regeringsbeslut den 13 mars 1986, Jo1713, 1752, 1863/85). Några nya omständigheter som föranleder något nytt ställningstagande har enligt länsstyrelsen inte tillkommit.

Länsstyrelsen anför bl.a. att vad Anders Svärdröm och m.fl. anfört inte berör någon enskild rätt som tillhör de klagande.

Länsstyrelsen anför att avtalet innebär inte att Vika Skogsutveckling HB eller har någon enskild rätt i området.

Stiftelsen Idre Golfbana överklagar beslutet såvitt avser beslutet att lägga Hammaråsen som naturreservat. Detta område ser stiftelsen som ett naturligt område för fortsatt turistutveckling.

Idrefjällens Snöskoterklubb har, såvitt skrivelsen får förstås, överklagat naturreservatsbildningen i Idre kommun och anför att hänsyn måste tas till snöskoteråkningen genom att se till att ledsystemet byggs ut. Klubben har gett in förslag till skoterleder.

och /Aktionsgruppen Bevara "VÅR" Natur
Fritid för alla har - såvitt får förstås - för egen del och
såsom ombud för drygt 700 personer som i listor undertecknat ett
upprop, överklagat länsstyrelsens beslut att inrätta
naturreservaten.

Särna-Idre Jaktvårdskrets hemställer att länsstyrelsens beslut
att inrätta naturreservaten upphävs och i andra hand att vissa
angivna föreskrifter ändras.

Stiftelsen Idre-Särns-Grövelsjöfjällen och Älvdalens arbetare-
kommun har yttrat sig i ärendet, främst i fråga om reservats-
bildning vid Hammaråsen. Särna och Idre jordägande socknemän har
genom sitt ombud den 14 samt den 15 september 1993
yttrat sig i ärendet.

och har yttrat sig i ärendet och
invänt mot reservatsbildningen. har påtalat sin rätt
till gamla färdvägar. anför att utökningen av
Långfjällets naturreservat med Juttuslätten inte behövs. Han har
också invändningar mot begränsningarna av användningen av
snöskoter. Även har yttrat sig i ärendet.
har anfört att Grövelsjöfjällens Turistförening vill framhålla
att de nya föreskrifterna för Långfjällets naturreservat inte
får hindra fortsatt utveckling av turismen i området.

och ett flertal andra som undertecknat en lista
protesterar mot länsstyrelsens oeniga beslut om nya reservat i
Idre och Särna. Hillrings och ett flertal näringsidkare har i en
skrivelse protesterat mot bildandet av Städdjan-Nipfjällets
naturreservat och anför bl.a. att planerna på en anläggning på
Hammaråsen skulle betyda mycket för möjligheterna att marknads-
föra området som ett attraktivt turistresemål. Särna Turistför-
ening och har enligt uppdrag av , Särna
Byggservice HB samt ett flertal andra näringsidkare och ordsbor
protesterat mot beslutet att bilda bl.a. Drevfjällets
naturreservat och anför bl.a. att ordsbefolkningen i Norra
Dalarna skall ha möjlighet att besöka något fjällområde som
inte är belagt med strängare restriktioner än nuvarande
§ 19.

Statens naturvårdsverk har den 17 augusti och 28 oktober 1992
yttrat sig i ärendet och anför bl.a. att verket i två tidigare
yttranden tillstyrkt reservatsbildningen. Verket anser att re-
servaten nu måste fullföljas enligt förslaget i sitt yttrande
till regeringen. Jordbruksverket har den 6 november 1992 ytt-
rat sig i ärendet.

Naturskyddsföreningen i Dalarna har den 2 och 8 januari 1993
yttrat sig i ärendet.

Det överklagade beslutet rör
inte , , , , ,
, , Idre Golfbana, Idrefjällens Snöskoterklubb, och
Särna-Idre Jaktvårdskrets

Regeringen uppdrar åt Länsstyrelsen i Kopparbergs län att närmare bestämma det område inom vilken föreskriften A1c skall gälla för naturreservaten Städjan-Nipfjället och Långfjället.

Regeringen beslutar att för naturreservaten Städdjan-Nipfjället och Långfjället skall gälla en ny föreskrift, A10e, med följande innehåll: Utan hinder av punkt 10a och 10b får befintliga älgpass underhållas genom röjning av klenare sly och kvistar samt får uttag av björkved ske i anslutning till älgpass.

Regeringen beslutar för Städdjan-Nipfjället en ny föreskrift, A11f, med följande innehåll: Körning får ske med traktor mellan Nipfjällsvägens slut och Ulandshögen i samband med skötseln av berörda fastigheter. Regeringen beslutar att för Långfjällets naturreservat skall föreskriften A10c gälla hela det område av fastigheten Fjätdalen 12:1 som berörs av naturreservatsbeslutet.

Regeringen avslår överklagandena i övrigt.

På regeringens vägnar

Olof Johansson

Madeleine Holst

LÄNSSTYRELSEN	BESLUT	
DALARNA		
Miljövårdsenheten	1992-01-20	231-12418-91 (2039)

BILDANDE AV DREVFJÄLLENS NATURRESERVAT, ÄLVDALENS KOMMUN
(8 bilagor)

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) att det område som på till beslutet hörande kartor, bilaga 3, avgränsas med en tunn heldragen linje skall skyddas som naturreservat.

Området skall benämnas Drevfjällens naturreservat.

Ändamålet med reservatet skall vara att för framtiden bevara de olika naturtypernas ekosystem och naturliga processer samt landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd. Ändamålet är även att - i den mån det inte strider mot bevarandeintresset - ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur. Jakt och fiske får ske med beaktande av naturreservatets syfte och bestämmelser.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484, omtryckt 1987:939, 9 § därefter ändrad 1991:1165) att följande föreskrifter skall gälla för naturreservatet.

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETER INOM NATUR-

RESERVATET

Utöver vad som gäller i lag eller annan författning är det förbjudet att

- 1a. uppföra helt ny byggnad eller anläggning med följande undantag:
- 1b. I stället för nedbrunnen byggnad får ny byggnad uppföras väsentligen liknande den nedbrunna.
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning,
4. bedriva täkt av något slag,
5. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa,
6. dika, dämna eller vidta vattenreglering,
7. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel på land eller i vatten,
9. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
- 10a. fälla växande eller döda träd, upparbets vindfällan eller vidtaga någon skogsvårdsåtgärd med följande undantag:
- 10b. Inom de med lodrät skraffering markerade områdena på bifogade kartor, bilaga 3, gäller förbud att utan länsstyrelsens tillstånd vidta de åtgärder som förbjudits i punkt 10a.
- 10c. Utan hinder av punkt 10a och 10b får inom de med vågrät skraffering markerade områdena på bifogade kartor, bilaga 3, ske uttag av virke och ved, till det behov som finns för på platsen befintliga byggnader (husbehovsuttag). Samråd skall dock ske med länsstyrelsen före uttag av virke samt uttag av annan ved än björk.
- 11a. köra på barmark i terräng med motordrivet fordon med fordon med följande undantag:
- 11b. Älgdragare typ järnhäst får användas i direkt samband med uttransport av fälld älg,
- 11c. Körning får ske med traktor mellan Drevdagen och Lekåsens fåbodar samt mellan Gördalen och Drevsjösättern i samband med skötseln av berörda fastigheter.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det vidare förbjudet att

12. bedriva, renskötsel,
13. sprida ut kalk i vatten eller på land,
14. landa med, och på sjöar framföra, luftfartyg.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna under B samt vid tillsyn och förvaltning av reservatet.

B. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHETEN ATT TÅLA VISST INTRÄNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen

1. utmärkning och eventuell upphuggning för inmätning av naturreservatsgräns,
2. uppsättning av informationstavlor på platser som anges i bifogad skötselplan,
3. uppförande och underhåll av anläggningar och anordningar

för allmänhetens friluftsliv, såsom stigar och leder, raststugor och vindskydd i enlighet med bifogad skötselplan,

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som gäller lag eller annan författning, är det förbjudet att

1. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
2. göra åverkan på mark eller på geologiska naturföremål,
3. skada växande eller döda träd och buskar, vindfällan inräknade eller att gräva upp växter eller borttaga mossor och lav,
- 4a. köra på barmark i terräng med motordrivet fordon med följande undantag:
4. körning får ske i samband med polis-, tull- och räddningsverksamhet.
5. använda motordriven borr vid vinterfiske,
6. vid uppgörande av eld använda annat än nedfallna grenar eller till reservat medfört eget bränsle eller för ändamålet på platsen upplagt bränsle,
7. landa med, och på sjöar framföra, luftfartyg. Undantag gäller vid polis-, tull- och räddningstjänst samt i samband med tillsyn och skötsel av naturreservatet,
8. i bergsstup ägna sig åt bergsklättring.

D. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m.m. som framgår av bifogad skötselplan. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara Domänverket, Älvdalens skogsförvaltning, som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen och i förekommande fall med kommunen och berörda markägare vid förvaltningen.

När föreliggande beslut vunnit laga kraft upphävs härmed länsstyrelsens beslut om skydd enligt 19 § naturvårdslagen i äldre lydelse den 8 juni 1967 (dnr IIIR 11-1-66) beträffande "ett område inom Idre och Särna kommuner omfattande bland annat Härjehåga, Rödfjället och Drevfjället".

ÄRENDETS BEREDNING

Drevfjällen har till vissa delar tidigare skyddats genom ett förordnande om landskapsbildsskydd. Länsstyrelsen utarbetade 1980 ett förslag till naturreservatsbildning som skulle skyddsområdet. När regeringen i september 1986 beslöt att 55 områden med fjällurskogar skulle ges ett varaktigt skydd, utarbetade länsstyrelsen ett förnyat förslag till reservatsbildning. Målsättningen var att fullfölja regeringens beslut och samtidigt fullfölja länsstyrelsens tidigare intention att freda de riksintressanta delarna av länets fjällvärld.

Länsstyrelsen remitterade i maj 1987 förslaget till naturreservat till berörda sakägare och kommuner. Handlingarna

ställdes ut i bland annat Idre kommunalhus. Informationsmöten hölls i Drevdagen och Idre. Länsstyrelsens ställningstagande med anledning av inkomna synpunkter framgår av en särskild samrådsredogörelse daterad 1991-05-13.

Länsstyrelsen har under sommaren 1991 remitterat ett reviderat förslag till beslut med skötselplan och därefter sammanställt en ny samrådsredogörelse, daterad 1991-12-03. Av samrådsredogörelsen framgår de ytterligare ändringar som vidtagits med anledning av inkomna synpunkter.

Domänverket har i augusti 1987 beslutat att domänfondens mark i Drevfjällsområdet skall vara fjällnära domänreservat i avvakten på det nu aktuella naturreservatsbeslutet. Domänverket har inte rest ersättningsanspråk för det nu aktuella naturreservatet.

Korsnäs AB avser inte resa ersättningsanspråk vid tidpunkten för reservatsbeslutet. Föreskrifter rörande avverkningsförbud är därför dispensabla för berörd mark.

Företrädare för länsstyrelsen har även haft särskilda överläggningar i ärendet under oktober 1991 med kommunstyrelsen i Älvdalens kommun samt med företrädare för rennärningen.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Drevfjällsområdet har åsatts högsta naturvärde i såväl våtmarksinventering som urskogsinventering och länets naturvårdsprogram. Området är vidare av riksintresse för naturvården enligt 2 kap 6 § naturresurslagen.

Området rymmer länets största sammanhängande urskogsområde. På grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur bör området förklaras som naturreservat.

För att trygga ändamålet med reservatet är det särskilt motiverat med föreskrifter som innebär förbud mot skogsbruk eller ändrad markanvändning. För husbehovsuttag av ved och virke, terrängkörning på barmark och renskötsel bör stor restriktivitet iakttas med de undantag som kan tillåtas utan att naturmiljön påtagligt skadas.

Frågan om restriktioner för snöskoterkörning i området behöver utredas ytterligare och behandlas därför ej i beslutet.

Länsstyrelsens överväganden och behandling av enskilda och allmänna erinringar framgår av samrådsredogörelsen, se bilaga 7.

En närmare beskrivning om området ges i bifogad skötselplan.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, blankett 2:1, bilaga 8.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lilly Hansson jämte ledamöterna Börje Andersson, Ann-Christine Dåderman, Göran Engström, Lennart Fremling, Lennart Nyman, Kenneth Johansson, Eva Kungsmark, Bengt Nylund, Margareta Gard, Margareta Rud, Lillemor Rudholm, Bengt-Ola Rytter, Lennart Sacrédeus och Nicke Welin-Berger.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Leif Svensson, förste länsassessor Stig Holback, länsarkitekten P Folke Nyholm, miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson och biträdande miljövårdsdirektör Björn Risinger, den sistnämnde föredragande.

Lilly Hansson

Björn Risinger

Bilagor:

1. Sändlista
2. Översiktskarta
3. Detaljkarta (bifogas till berörda myndigheter och sakägare enligt sändlista)
4. Skötselplan
5. Fastighetsförteckning
6. Registeruppgifter
7. Samrådsredogörelse
8. Hur man överklagar, blankett 2:1

LÄNSSTYRELSEN	SKÖTSELPLAN	Bilaga 4
DALARNA		
Miljövårdsenheten	1992-01-20	

SKÖTSELPLAN FÖR DREVFJÄLLENS NATURRESERVAT, ÄLVDALENS KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I	ALLMÄN BESKRIVNING
1	ADMINISTRATIVA DATA
2	GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER
3	ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN
3.1	Naturförhållanden
3.2	Kulturhistoriska förhållanden
3.3	Markanvändning
3.3.1	Anläggningar för rekreation och friluftsliv
3.3.2	Övrig bebyggelse
3.3.3	Betesmark
3.3.4	Jakt
3.3.5	Fiske
3.3.6	Skogsbruk
3.4	Tillgänglighet
3.5	Slitage- och störningskänslighet
3.6	Tillsyn
3.7	Information
3.8	Källuppgifter
II	PLANDEL
1	DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN
1.1	Övergripande mål

- 1.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 1.2.1 Hävd av skogsområde
 - 1.2.2 Hävd av betes- och slåttermark
 - 1.2.3 Hävd av vattenområde
 - 1.2.4 Jakt
 - 1.2.5 Fiske
 - 1.2.6 Byggnader, anläggningar m.m.
- 2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV
 - 2.1 Övergripande mål
 - 2.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Tillgänglighet
 - 2.2.2 Friluftsanordningar
 - 2.2.3 Renhållning
 - 2.2.4 Information
 - 2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns
- 3 TILLSYN
- 4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN
 - 4.1 Kostnadsfördelning

Bilagor:
Karta 1. Anordningar

LÄNSSTYRELSEN SKÖTSELPLAN
DALARNA
Miljövårdsenheten 1992-01-20

- I ALLMÄN BESKRIVNING
- 1 ADMINISTRATIVA DATA
(Se reservatsbeslutet).
- 2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER
(Se reservatsbeslutet).
- 3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden
Drevfjällsreservatet omfattar en 35 km lång sträcka av gränslandet mot Norge mellan Flötningen-Drevdagen i norr och Gör-dalen i söder. Utmärkande för området är två sinsemellan väl avgränsade naturtyper - fjällnaturen längs gränsen respektive skogs- och myrnaturen i platålandskapet i norr och öster.

Fjällen karaktäriseras av runda former med Härjehågna längst i norr som högsta topp på 1.185 m.ö.h. Det flacka landskapet nedom fjällen befinner sig runt 750 m.ö.h.

Berggrunden består i nordöst av bergarter tillhörande den skandinaviska fjällkedjan nämligen kvartsit och kvartsporfyr samt underliggande konglomerat. Sydväst om linjen Rödfjället-Drevdagen utgörs berggrunden av dalasandsten med smärre inslag av diabas. I huvudsak är bergarterna mycket näringsfattiga men smärre undantag finns i anslutning till fjällranden och diabasstråken.

Morän, ofta stor- och rikblockig, är den allenaåldande jord-

arten. Områdets läge nära den s.k isdelarزونen har medfört att moräntäckets ytformer präglas av en avsmältande is utan rörelse. Kullig s.k dödismorän samt rogenmmorän, karaktäriserade av stor sjörikedom, utgör sålunda typiska inslag i de norra delarna. I fjällområdet förekommer olika slag av rännor och strukturmarker.

Områdets norra hälft avrinner via Sörälven till Österdalälven genom Härjån och Brunnån. De södra delarna avrinner via Fulan och Löjran till Västerdalälven.

Vegetationen präglas av underlagets näringsfattigdom. Torr, ofta lavdominerad rished är typisk på kalvfjällen. På Drevfjällen finns dessutom stora blockområden utan sammanhängande vegetation. Trädgränsen bildas - till skillnad från de östra dalafjällen - av fjällbjörkskog som speciellt vid Drevfjällen upptar stora ytor. Skogslandet domineras helt av gles tallskog av torr ristyp. Ljung, blåbär och kråkbär samt på moränkullar lavar bildar mark-vegetationen. Längs fjällsluttningarna, efter bäckar samt i vissa områden med näringsrikare jordarter påträffas granskogar av örtrik typ. På några lokaler av denna karaktär påträffas en artrik flora med inslag av sällsynta växter.

Skogen kan i vissa centrala delar betraktas som urskog. Tallar äldre än 500 år och granar äldre än 300 år påträffas. De talldominerade markerna uppvisar brandljud efter flera bränder och inslaget av torrträd är stundtals mycket stort. Påverkan av dimensionshuggning och torrvedshuggning ökar i områdets utkanter.

Myrmarksarealen i de norra delarna uppgår till 50-75 % av den totala landarealen. Vanligast är glest tallbevuxna rismossar eller öppnare fast-mjukmattemossar samt blöta kärr av lösbottentyp, ofta med välutvecklade flarksystem. Varglav förekommer här och var på myrarnas torrakor.

Områdets däggdjursfauna är tack vare storleken och orördheten av god representativitet för den fauna som är knuten till den södra fjällkedjan och den därtill hörande fjällnära skogen. Fynd görs emellanåt av alla de fyra stora rovdjuren.

Det ovanstående kan även sägas gälla fågellivet som speciellt på myrarna är rikt. Här återfinns flera sällsynta nordliga arter.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Områdets kulturella utnyttjande går långt tillbaka i tiden vilket har påvisats av fynd av stenåldersyxor i Drevdagen samt av fångstgropsystem. Ett rikt utvecklat fäbodväsen har funnits i området och detta har varit en förutsättning för möjligheten att livnära sig på de karga jordbruksmarkerna i kringliggande byar. Ännu återstår ett 10-tal fäbodanläggningar förbundna av ett nätverk av stigar. Graden av förfall och inslaget av fritidshus varierar kraftigt.

Knutet till fäbodbrukandet var skogsbete och myrslåtter som lokalt ännu kan tänkas lämna sina spår på de berörda ekosystemen. Även gagnvirkes och torrvedshuggning som bedrivits i anslutning till fäbodarna har påverkat omgivande skog.

Skogsbruk har förekommit inom större delen av området med ökad intensitet ju närmare bebyggelsen legat. Uttaget har huvudsakligen skett i form av dimensionsavverkning och kolvedshuggning. Kolet lär ha använts i malmhanteringen på norska sidan. Brunnan och Härjån har i detta sammanhang utnyttjats för flottning.

Detta fjällområde har inte utnyttjats som renbetesmark i modern tid varför fjällens lavhedar är obetade och härigenom tillsammans med Fulufjället unika i Sverige.

3.3 Markanvändning

3.3.1 Anläggningar för rekreation och friluftsliv

Kungsleden löper genom området. I anslutning till denna finns raststugor vid Lekåsen, Id-Persäteren och Drevsjösäteren samt ett vindskydd på Drevfjället. Se vidare punkt 2.2.2, sid 11.

3.3.2 Övrig bebyggelse

Utöver de fäbodrar som tidigare omnämnts (punkt 3.2) finns ett antal byggnader såsom skogshuggarkojor, flottningskojor, fiske- och jaktkojor m.m. Dessa är huvudsakligen i privat ägo. Vid Lilla Härjån finns en flotttdammkoja som utnyttjas för permanent boende. I övrigt bebos byggnaderna främst under sommaren samt i bär- och jakttid.

3.3.3 Betesmark

Vid Lekåsens fäbod har på senare tid glädjande nog djurhållningen återupptagits med nötkreatur på traditionellt vis. För övrigt saknas djur på fäbodarna.

3.3.4 Jakt

Jakten inom reservatet regleras inte enligt naturreservatsföreskrifterna. Jakträtten tillhör markägaren. För Domänverkets del är jakten i huvudsak utarrenderad på långtidskontrakt.

3.3.5 Fiske

Fisket regleras ej av naturreservatsföreskrifterna.

Inom reservatet finns ett rikt fiskebestånd av framför allt abborre och gädda samt i viss mån harr, öring, röding och lake. Förurningsläget är förhållandevis gynnsamt med tillfredsställande pH och buffringsförmåga. Någon kalkning har inte utförts och ännu finns inget trängande behov även om stor variation förekommer mellan olika sjöar. De små sjöarna på Drevfjället saknar till stor del fisk beroende på bottenfrysning eller syrebrist vintertid. Dessa naturligt fisklösa sjöar är sannolikt dessutom mycket sura men sålunda inte från fiskesynpunkt motiverade att kalka.

Särna-Idre fiskevårdsområde omfattar allt by- och sockensamfällt fiske med undantag av domänverkets fiskevatten, som förvaltas inom domänfiske nordvästra Dalarna.

Drevfjället finns en upplåtelse av husbehovsfiske. Ett antal utplanteringar av öring, röding, harr och sik har skett på flera olika ställen.

3.3.6 Skogsbruk

Flottlederna i trakten blev först i sen tid iordningställda så att de medgav flottning i större skala. De brukades också så sent som fram till 1965. I de områden som berörts av skogsbruk

i reservatet (främst den nordvästra delen) i senare tid är detta sålunda av ganska sent datum, framför allt från 40- till 60-talet. Efter detta har inget skogsbruk skett frånsett smärre uttag på privata skiften i kanten av reservatet. De gamla regleringsdammarna har rivits efter flottningens upphörande.

3.4 Tillgänglighet

Några bilvägar som leder in i reservatet finns inte. Däremot finns bilvägar med lämpliga utgångspunkter för vistelse i reservatet på nära avstånd t.ex.:

- längs vägen mellan Gördalen och Mörkret där även Kungsleden passerar,
- längs vägen från Strömsillret efter Fulan,
- vid Drevdagen,
- vid Stora Härjån dit skogsbilväg leder från väg 295,
- i norr från Flätningen och Lomviken.

Dessutom leder en bilväg på norska sidan fram till fäboden Nysätra som bara ligger 300 m från riks- och reservatsgränsen.

En traktorsväg leder till Lekåsen. Denna har fortgående förbättrats och är nu farbar med terränggående bilar.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Inom reservatet finns vissa slitagekänsliga naturtyper som bör beaktas vid t.ex. stigdragningar så att dessa områden om möjligt undviks. Speciellt gäller detta de torra lavmarkerna, dels på fjällhedar av lavtyp, dels i de tallskogar av skarp lavtyp som förekommer. Bland myrarna är framför allt kärr och mossar av mjukmattetyper mycket trampkänsliga och spångning nödvändig vid stigdragning.

Till största delen är dock reservatet tåligt mot slitage genom den stora andelen växtsamhällen av ristyp.

I området förekommer störningskänslig och hotad fauna vilket måste beaktas vid t.ex. leddragningar. Även de genuina urskogsmiljöerna bör betraktas som känsliga för ett större besöksstryck.

3.6 Tillsyn

Tillsyn av området utföres dels av Domänverkets personal som finns stationerad i Idre, dels av personal från länsstyrelsen som ansvarar för Kungsledens skötsel. Genom att besöksstrycket är måttligt och att anläggningarna för friluftslivet är få så är behovet av tillsyn relativt litet.

3.7 Information

Beträffande Kungsleden finns en informationsfolder utarbetad. Denna kan erhållas från t.ex. turistbyrån i Idre tillsammans med viss övrig muntlig information. Dock saknas information om övriga attraktioner såsom stigar, fäbodar och naturförhållanden.

3.8 Källuppgifter

Litteratur:

Eriksson, A. Eriksson, 8.: Naturvårdsinventering av Drevfjällsområdet. Opublicerat manus på länsstyrelsen.
Forslund, M. Kolmodin, U. Svenson, S-Å. 1982: Skyddsvärda

fågelmyrar i Kopparbergs län. Information N 1982:4 från länsstyrelsen.
Hellstrand, G. 1980: Flottningen i Dalälven.
Lundqvist, R.: Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län. Öpublicerat manus på länsstyrelsen.
Sjörs, H. m.fl. 1973: Skyddsvärda myrar i Kopparbergs län. Växtekologiska studier nr 3.
Soyez, D. 1971: Geomorfologisk kartering av nordvästra Dalarna. Stockholms Universitet. Naturgeografiska Institutionen.
Statens naturvårdsverk. 1984: Urskogar, del 5 fjällregionen. SNV PM 1511.
Svenson, S-Å. 1985: Översiktlig naturinventering av Älvdalens kommun. Information N 1985:1 från länsstyrelsen.
Svenson, S. (red) 1982: De svenska gässen. Vår fågelvärld, supplement nr 9.

Kartor:

Nya Fjällkartan W1 och W2, Liber.
Vegetationskartor över Dalafjällen. Liber 1982.
Topografiska och ekonomiska kartor. Lantmäteriverket.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målsättningen med naturreservatets skötsel skall vara att bevara områdets orörda ekosystem eller att i mer påverkade partier befrämja en utveckling mot naturliga naturmiljöer. En långsiktig målsättning är dessutom att återskapa något av den forna kulturpåverkan i form av skogsbete och slätter på enstaka fäbodvallar och våtmarker.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsområdet

Skogsbruk skall inte bedrivas inom reservatet. Detta gäller även vedhuggning i anslutning till rastkojor och dylikt. I anslutning till en del fäbodar finns dock vissa undantag, se föreskrifterna. Försiktig röjning och undanskaffande av kullfallna träd för framkomlighetens skull kan dock ske längs stigar och leder.

Brand

Ett flertal faktorer inverkar för att bestämma ett områdes vegetationstyp, t.ex. klimat, markbeskaffenhet och fuktighetsförhållanden. Ytterligare en av dessa s.k ståndortsfaktorer är när- eller frånvaron av brand. Sålunda kräver granurskogsområden en flerhundraårig frånvaro av brand för sin uppkomst. Dessa s.k brandrefugier har framför allt en värdefull insektsfauna och kryptogamflora som för sin trevnad kräver olika stadier av död ved. Renodlad granskog är dock sällsynt i området förutom på vissa ställen på Drevfjällets sluttningar. Torrare områden berörs regelbundet av brand vilket lämnar spår i träden i form av s.k brandljud. Tall dominerar ofta helt och fältskiktet blir på grund av näringsförluster vid brandtillfällena av mager ljung- eller lavtyp. Även till dessa områden finns en speciellt anpassad flora och fauna. Dock verkar det inom reservatet ha brunnit jämförelsevis sällan, kanske på grund av de talrika brandhindren som utgörs av sjöar, myrar och kalfjäll.

Kännedomen om brandens avgörande betydelse för ett stort antal hotade växt- och djurarters fortbestånd har på senare tid ökat. I ett reservat av Drevfjällsområdets karaktär är det angeläget att skapa förutsättningar för samtliga naturligt förekommande biotoper och successionsstadier, inklusive de brandgenererade.

Beträffande elden är det viktigt att denna hanteras på ett genomtänkt och vetenskapligt försvarbart sätt. I dagens läge kan således inga andra regler tillämpas än att spontant uppkomna bränder skall släckas enligt gällande brandlagstiftning. Med tiden bör dock en strategi för släckning läggas upp som ger visst utrymme för avbränning.

1.2.2 Hävd av betes- och slåttermark

Det ovanliga förhållandet råder att renbete inte bedrivs i området, vilket är av stort värde för bevarande av naturliga, av bete opåverkade fjällvegetationssamhällen. Det är därför viktigt att även i fortsättningen undanta området från regelbundet renbete. Om behov av nödbete uppkommer vintertid, kan länsstyrelsen pröva frågan om att tillfälligt tillåta bete i området.

Den djurhållning som sker i Lekåsens fäbod är ett värdefullt inslag genom att möjlighet ges för bevarande av den till fäboddriften knutna floran och faunan samt till bibehållande av en tilltalande landskapsbild. Till djurhållningen utgår ett visst ekonomiskt bidrag från länsstyrelsen.

Om det blir aktuellt med återupptagen djurhållning vid de fäbodar som idag saknar sådan bör detta betraktas som positivt under förutsättning att betesdjur och betesform är av traditionellt slag.

Vid Kallsjön har våtmarksslåtter, delvis i form av sjöfräken-slåtter, förekommit ända in på 1980-talet. Ett återupptagande av denna idag närmast utdöda form av fodertäkt vore mycket värdefull och ett arbete för att finna former för att realisera detta är angeläget.

1.2.3 Hävd av vattenområde

Reservatets större sjöar kan eventuellt få kalkas om behov uppstår av detta (se punkt 3.3.5, allmänna delen). Kalkningen får ske först efter särskilt tillstånd från länsstyrelsen och bör endast utföras som ren sjökalkning så att inte omgivande marker påverkas.

Om det av uppenbart behov eller av vetenskapliga skäl blir aktuellt med fastmarkskalkning kan sådan få utföras efter prövning i varje enskilt fall. Eventuell fastmarkskalkning bör föregås av dokumentation av vegetation, flora och djurliv. Därefter bör en fortlöpande uppföljning ske för att utvärdera kalkningens effekter. Områden med hotade eller sällsynta arter får inte beröras om det inte är klarlagt att kalkningen är en förutsättning för arternas fortlevnad.

1.2.4 Jakt

Någon förändring av nuvarande förhållanden är inte aktuell, se punkt 3.3.4, allmänna delen.

1.2.5 Fiske

Någon förändring av fiskets nuvarande organisation är inte aktuell, se punkt 3.3.4, allmänna delen. Om utplantering av fisk sker så skall denna vara av för trakten naturligt förekommande art.

1.2.6 Byggnader, anläggningar m.m.

De byggnader som omnämns i punkt 3.2 och 3.3.2 allmänna delen behandlas inte närmare i denna plan. De förväntas dock skötas så att olägenheter i form av slitage, nedskräpning och dylikt minimeras. Vid eventuella restaureringsåtgärder bör samråd ske med länsstyrelsen.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är framför allt att skydda den värdefulla naturen men även att ge möjlighet till rörligt friluftsliv. De stora av orördhet präglade områdena bör inte beröras av anordningar för friluftslivet, utan sådana bör lokaliseras till den bebyggelse som finns och framför allt till Kungsleden. Ändamålet med reservatet medför dock att endast enklare anordningar kan komma i fråga. Om behov uppkommer av större förändring av områdets disposition för rekreation och friluftsliv bör en detaljerad skötselplan upprättas.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Reservatet har en i huvudsak god tillgänglighet även om vissa delar kräver en längre vandring för besök, något som är naturligt för ett reservat av denna storlek. Någon förändring av de nuvarande förhållandena är inte önskvärd eller aktuell, se punkt 3.4, allmänna delen. Därför skall heller inte traktorvägen till Lekåsen iordningställas så att den blir farbar för biltrafik.

2.2.2 Friluftsanordningar

Parkeringsmöjligheter finns på ett flertal platser som är lämpade som utgångspunkter för besök i reservatet. I Drevdagen och Gördalen finns iordningställda parkeringsplatser i anslutning till Kungsleden. Något behov av ytterligare parkeringsplatser föreligger inte för närvarande.

Raststugor öppna för allmänheten finns i Lekåsen, i Id-Persäterna och vid Drevsjöäterna. Stugan i Id-Persäterna eller Krokbäckäterna som fäboden också kallas är en upprustad fäbodstuga som sköts av Domänverket. De båda övriga är nybyggda raststugor som sköts av länsstyrelsen. Vid samtliga finns utedass och tillgång till ved. Vid Nordsjön mellan Härjehåga och Vithåga finns en av skoterföreningen nyligen uppförd raststuga som hålls öppen mot en frivillig avgift. Vindskydd, s.k slobodar, finns vid Drevsjöns nordände, vid Långsjön (Domänverket) samt efter leden Lomviken-Härjåäterna (kommunen).

Leder och spår: Kungsleden som löper genom området sköts av länsstyrelsen och är markerad med orange färg på träd och rösen för sommarleden samt med röda kryssmarkeringar för vinterleden. Från Lomviksstugan till Härjåäterna leder en nyligen med IKS-medel av kommunen iordningställd led. Denna är väl spångad över myrar och markerad med orange färg. Från Härjåäterna leder den vidare till ett monument från krigsåren, den s.k Varglyan som

utnyttjades av norska flyktingar.

Ett förslag från ortsborna finns om utmärkning och röjning av det gamla ledsystem som förbinder fäbodarna och som ännu till stora delar kan följas. En sådan upprustning skulle vara positiv för möjligheten att uppleva de svårgångna delar som inte passeras av Kungsleden. Om detta arbete blir aktuellt bör en noggrann undersökning göras för att undvika att slitage- eller störningskänsliga områden berörs. Dessutom bör utrönas om möjlighet finns att utnyttja befintliga byggnader, fäbodstugor, timmerkojor och dylikt, som raststugor.

Sanitära anordningar: Utedass finns vid raststugorna. Skötsel av dessa sker vid tillsyn. Någon förändring av dessa förhållanden är inte aktuell.

2.2.3 Renhållning

Vid tillsyn av leder och raststugor skall sopor omhändertas samt städning ske. Ansvarsfördelningen har framgått i ovanstående punkt och någon förändring är inte aktuell.

2.2.4 Information

Informationsskyltar om Kungsleden finns i Drevdagen och Gördalen. Utöver detta skall informationsskyltar tas fram av länsstyrelsen om Drevfjällsområdets natur, reservatsbestämmelser samt ledsystem.

Skyltarna bör placeras ut på de platser som redovisas på bilaga 1. Skyltningen skall utföras enligt naturvårdsverkets anvisningar.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt naturvårdsverkets anvisningar. I terrängen ska reservatet endast utmärkas i anslutning till leder, vägar eller i övrigt där allmänheten förväntas komma in i reservatet. Markägare som gränsar med sitt markinnehav skall erhålla detaljerad karta över gränsen för reservatet.

3 TILLSYN

Tillsyn skall ske i den omfattning som årligen bestäms av länsstyrelsen med hänsyn till bl.a. nedskräpning, faunaskydd och efterlevnaden av föreskrifterna. Tillsynen utföres av naturvårdsförvaltaren.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Underhållsåtgärder samt tillsyn 25 dagsverken/år.

Engångsåtgärder:

- Utmärkning av naturreservatets gräns samt uppsättning av informationsskyltar, 50 dv.
- Framtagande av informationsskyltar, ca 15.000 kronor.
- Materialkostnad, ca 150.000 kronor.

Vid en högre ambitionsnivå för reservatets disposition bör det förslag som gäller fäbodstigarna (se punkt 2.2.2) utföras. En grov uppskattning av arbetsåtgången för detta företag är 300 dv för stigdragning. För iordningställandet av raststugor kan ingen uppskattning göras innan ett färdigt arbetsförslag fram-

lagts.

4.1 Kostnadsfördelning

Älvdalens kommun svarar för underhåll av den av kommunen anlagda leden mellan Lomviken och Varglyan.

Staten svarar tillsammans med domänverket för övriga kostnader för ovannämnda engångs- och underhållsåtgärder vad gäller staten tillhöriga anläggningar, varvid kostnaderna fördelas med hänsyn till domänverkets intresse att driva verksamhet i området.

Frågan om finansieringen av den högre ambitionsnivån bör tills vidare hållas öppen.